

Za gospodarje

Maribor, dne 10. marca 1937.

Čebelarjem v premislek!

M. K. C.

Ker je v letošnjem »Kmetovalcu« dne 15. 1. in 15. 2. izšel članek o omejitvi svobode prevažanja čebel v pašo, kjer dopisnik navaja dokaze glede pritožb domačih čebelarjev in piše, da so naši dokazi neresnični, nato par besed v odgovor.

Najprej pravi g. dopisnik, da si hočemo domači čebelarji pridobiti nekak monopol nad pašami. Domači čebelarji nismo nikdar bili proti izkoriščanju pasišč, samo postavljajo jih naj tam, kjer ne bodo domači čebelarji trpeli škode vsled tega, to je, v neposredni bližini domačih čebelnjakov. Zato smo tudi zahtevali in bomo zahtevali, da se naj pasišča določajo le sporazumno z domačimi čebelarji. Zato je tudi naša podružnica prejšnja leta vsako leto določila, kje se naj postavijo pripeljane čebele in koliko panjev se naj postavi na dotično pasišče. Ker pa ni nikdo niti vprašal za to, smo zdaj to opustili.

Z navedbo nismo zato zadovoljni, ker tudi nič v pošteev ne jemlje naših domačih razmer. Pri nas imamo namreč čebelnjake doma pri hiši, to je v sadonosnikih, ali pa zunaj kje v zavetni legi, to je v bližini gozdov. Naredba pa pravi, da imajo čebele pravico letati na pašo le na 600 m okoli čebelnjaka, dalje pa ne. Če torej pustimo naše čebele na stalnem mestu imajo samo enostransko pasišče in so zato za polovico pasišča prikrajšane. Če pa je čebelnjak na takem kraju, kjer je tudi prednja stran brez paše, kakor je to okolica Veržej, ker na razdaljo 1200 m že lahko postavi prevaževalec 75—100 panjev, so s tem naše čebele odrezane od paše. Zato smo znanprej prisiljeni postavljati si zasilne čebelnjake in prepeljavati v pašo na polja, česar nam prej nikdar ni bilo treba delati, ker so prej imele čebele prosto pot tudi na polja.

Po sedANJI naredbi pa so dobile gotovo mero, do katere smejo letati na pašo in se je s tem naredil kitajski zid, preko katerega ne smejo pogledati. Dalje pravi g.

dopisnik, da se domačini pritožujejo, da morajo vsled take naredbe deliti donos na glavnih pasiščih s prevelikim številom prevažalcev. Kdo pa ima prvo pravico v svojem domačem kraju, ali domači čebelarji, ali prevaževalci? Prevaževalci bi nas pisano gledali, če bi se jim vsilili v njihova stalna domača pasišča.

Prevaževalci sicer pravijo, da je paše zadosti z neomejeno številom panjev, samo če je ugodno vreme. Temu pritrdimo tudi mi. Ob času ajdove paše naročite lepo in ugodno vreme in sicer pod garancijo, potem pa le pridite k nam v pašo, pa se ne bomo nič pritoževali.

Dokler pa tega ne morete storiti, to se pravi, dokler nismo gospodarji vremena, tako dolgo se bomo branili dovoza tujih čebel v pašo, ker je naša okolica že itak preoblijudena od domačinov in bi še naše čebele morali deloma prevažati v pašo ali pa število panjev skrčiti, če hočemo upati na kakšen večji donos.

Dalje pravi g. dopisnik, da ostanejo velike množine nektarja neizkoriščene, če je premalo, to se pravi, če ni pripeljanih čebel, in bodo imele vse zadosti paše, če bo ugodno vreme, če pa bo slabo vreme, pa bodo vse skupaj stradale. Tudi to ne drži!

V naši ljutomerski okolici smo se še do sedaj srečno ubranili prevelikega števila prevažalcev in to zato, ker je županstvo upoštevalo naše predloge in dokaze, zato smo tudi županstvu hvaležni! Zato pa smo še v jeseni le kolikor toliko medu pridelali, med tem ko je sosedna občina Veržej, ki je preplavljena od prevažalcev, že več let sem na suhem, kar znači, da se jim skoraj več ne splača čebelariti.

Dalje nam očitajo prevaževalci, da smo si sami krivi, da nam njihove čebele oberejo med in da ropajo po naših panjih, in to baje zato, ker imamo prešibke družine, ker smo brezbržni in ne skrbimo zato, da bi jih do ajdove paše spravili na višek razvoja. Resnica pa je tale: Pri nas je ajdova paša edina v letu, to je glavna paša,

ki da včasih kaj prebitka, med tem ko je donos med letom komaj za sproti. Le v izredno dobri letini dobijo kaj več tudi na akaciji. Ker pa so take letine pri nas zelo redke, pač celo leto le bolj životarijo. Šele ob ajdovi paši si še komaj toliko opomorejo, da jih lahko vzamemo kot samostojne družine. Čebelarstvo je pri nas bolj postranska panoga kmetijstva in se to delo večinoma opravi ob nedeljah in ob praznikih. Toda kljub temu se je čebelarstvo pri nas ohranilo od tistega časa, ko so se tukaj naselili naši pradedje, in ni propadlo do današnjega časa.

Vprašajte nadalje stare gospodarje, ki so že nad 70 let stari: kedaj je ajda bolj obrodila, nekdanj ali sedaj? Dobili boste nepristranski odgovor: Dandanes ajda niti za polovico tako ne obrodi, kakor nekdanj, čeravno imamo najmanj za dve tretjini več čebel, kakor n. pr. pred 50 leti. In to samo domačih čebel. Potem pa še naj pridejo prevaževalci s svojimi legijami, ali ne bodo vse skupaj stradale? Glede tiste ogromne množine nektarja, ki gre v zgubo po mnenju prevaževalcev, pripomnim to-le:

Čebelarim že nad 30 let. Vsako leto ob času ajdovega cvetenja rad opazujem, kako se kaj kretajo in kako dolgo se mudijo čebele na ajdi. Pa že vsa leta do danes nisem videl tiste ogromne množine nektarja, čeravno še imam precej bistre oči. Vprašal sem tudi druge starejše čebelarje, če so oni mogoče kaj takega videli. Pa so mi rekli, da niso nikdar videli kaj takega. Torej s prostim očesom ni nič!

In sedaj glede ropanja! — Prevaževalci nam predbacivajo, da smo si sami krivi, če nam izropajo njihove čebele naše, ker imamo zanemarjene družine, ki se ne morejo v bran postaviti. Ko se je začelo čebele k nam prevažati v pašo, so se začele tudi pritožbe zaradi ropanja in to že med pašo v predpoldanskih urah. Vzrok pa je sledeči: Kakor sem že prej omenil, pri nas ne prevažamo v pašo. Če je slaba paša v spomladi in poleti, pridejo v ajdovo pašo pač bolj šibki roji. Prevaževalci, ki jih vozijo iz paše v pašo, in to od rane spomladi, so za ajdovo pašo takorekoč natrpani s čebelami. In taki panji pač potrebujejo dobre paše, sicer gorje našim! Če ne najdejo v naravi dosti paše, pa na-

valijo na naše in se začne pravo klanje na življenje in smrt!

Poznal sem čebelarja, ki je imel ob ajdovi paši 80 do 100 panjev. Bil je to edini vir dohodkov, s katerim je preživel svojo družino. Pa kaj se zgodi? V njegovo bližino, to je kakih 800 m od njegovega čebelnjaka, postavi prevažalec okoli 100 panjev. Revež si ni upal in ni znal pomagati, zato se je rajši umaknil, toda tudi na drugem mestu je kmalu imel prevažalca za najbližnjega soseda. Zato je čebelaril redno z izgubo. To ga je tako užalostilo, da je kmalu umrl.

V naši banovini so okoliši, kjer pride komaj 15 do 20 panjev na 1 km². Postavljajte jih tja v pašo, kjer ne boste gotovo nikomur v nadlego.

Že lansko leto smo ob priliki ankete predelali navedeno naredbo tako, da bi odgovarjala našim razmeram. Kakor pa je razvidno iz lanske naredbe, se je kratkomalo šlo preko naših zahtev. Zato se bomo domači čebelarji branili z vsemi sredstvi. Dolžnost naših posestnikov ter sadjarjev pa je, da nam gredo v tej zadevi na roko. Kakor hitro bo pri nas čebelarstvo uničeno, bo s tem uničen tudi naš sadni pridelek, ker tistokrat, ko cvete pri nas sadno drevje, ne bo čebel, ki bi ga oplodile, ker jih gg. prevaževalci tistokrat ne bodo postavili sem na pašo, ker imajo takrat drugod boljšo pašo in se tudi ne splača, ker sadno drevje premalo nudi in še to le kratek čas. Zato so sadjarji odvisni le od domačih čebelarjev.

Kedaj škropimo sadno drevje?

Razločamo škropljenje pozimi in škropljenje pred cvetjem, takozvano zimsko zatiranje ter škropljenje po cvetju in pozno poletno škropljenje, takozvano poletno škropljenje.

Zimsko zatiranje bolezní in živalskih škodljivcev sadnega drevja je najizdatnejše tik pred brstenjem. Pri pečkastem sadju uporabljamo v obrambne namene raztopine drevesnih karbolinjev. Pri koščicastem pa raztopine žvepljenih preparatov in sicer 15 do 20% žvepleno apneno brozgo ali pa 3% solbarjevo raztopino. S temi sredstvi zatiramo listne ušice, zimskega pedica, cvetožera, krvavo ušico, kaparje, gosenice, plesni, lišaje in mah. Proti

zimske mu pedicu rabimo tudi lepljive paze.

Škropljenje pred cvetjem izvršimo v času, ko je drevo zbrstelo in cvetjem. V tem času uporabljamo proti škrlupu 1% bordoško brozgo ali pa 1% raztopino solbarja ali 1% nosprasa proti škrlupu, zimske mu pedicu, zavijaču, cvetožeru. Cvetožera in hruškovega brstožera pokončujemo uspešno tudi z arborinom. Listne ušice in listne ose pa v zvezi s tobačnim izvlečkom. (Breskve škropimo pred brstenjem proti kodravosti z 1% bordoško brozgo ali pa s 3% solbarjevo raztopino.)

Škropljenje po cvetu izvršimo navadno le enkrat po odcvetenju, le pri toplotno vlažnih vremenskih prilikah moramo po 3 do 4 tednih škropljenje ponoviti. Uporabljamo navadno nosprasa v 1% -ni raztopini, s čimer pokončujemo škrlup, rdečega pajka, jabolčnega zavijača i. dr.

Pozno poletno škropljenje pa izvršujemo le pri poznih vrstah v drugi polovici avgusta z 1 do 2% žvepleno apneno brozgo ali solbarjevo raztopino; prav posebno se poslužimo tega škropljenja v vlažnih letih in predvsem pa v vlažnih krajih.

Ako hočemo, da bo obramba in zatiranje kaj zaleгло, se mora poprijeti tega posla vsak kmet in sadjar, ker trud posameznika le malo koristi.

Sedaj bo prišel pravi čas za zimsko zatiranje sadnih zajedavcev, sedaj je čas, da se strne v obrambno vrsto vsak kmet in sadjar proti sadnim škodljivcem in tudi tisti, ki ima le nekaj sadnih dreves, posebno pa vsi tisti, ki so dosedaj ob strani stali in gledali druge pri obrambnem in zatiralnem poslu križem rok in niso pomislili, da je drevo ravno tako živo bitje kakor sami; in zavedajte se, da ne privoščite tega, kar vam ni ljubo drugim, torej tudi ne sadnemu drevju, da bi ga grizli in mu pili kri sadni škodljivci.

Inž. šturm R.

Ljudski pravnik.

Kamenje se ruši s hriba. — M. K. v R. — Ste lastnik hriba, s katerega se ruši kamenje in ogroža sosedov mlin in hišo. Pravite, da si je komisija ogledala teren in vzlic temu dala dovoljenje za zgradbo mlina in hiše. Sosed da vedno »sitnari« in vprašate, kako bi se ga ubranili. — Sosed najbrž sitnari le z besedami, kar

ne bo težko prenesti. Ako pa bo od Vas zahteval kako dejanje ali opustitev, bo moral itak on sam nastopiti pravno pot in tam se bo odločilo, kdo ima prav. Tisti, ki bo podlegel in moral plačati stroške, bo najbrž dal v prihodnje mir.

Podelitev službe pismonoše. — V. J. v M. P. — Vprašate, kam naj naslovite prošnjo za to službo in kakšne so njene ugodnosti. — Prošnjo je nasloviti na pošto no direkcijo v Ljubljani. Ker je služba državna, so ugodnosti točno določene v zakonu. Tu ni prostora za obširnejšo razlago, zlasti ker ne vemo, kakšne šole imate in v kakem svojstvu boste sprejeti. Kolikor vemo, poštna direkcija v Ljubljani že dalj časa vse take prošnje zavrača.

Prošnja za službo cestarja. — S. J. P. — Radi bi dobili službo cestarja in vprašate, kam naj se obrnete in kake dokumente potrebujete. — Službo cestarja podeljuje banovina in je zadevno prošnjo vložiti pri banski upravi, podeljuje jih pa tudi država in je zadevno prošnjo vložiti pri pristojnem sreskem načelnstvu. Potrebujete rojstni list, domovinski list, npravstveno spričevalo; posebne šolske izobrazbe ni treba.

Iskanje vode na posestvu. — J. K. pri Sv. Š. — Pravite, da se na Vašem posestvu nahaja voda, a ne veste kje. Vprašate za osebo ali sredstvo, s katerim bi se moglo vodo najti. — Kak inženir (geodet) bi Vam vodo poiskal, a bi bilo to združeno z velikimi stroški. Navadno se v dolini lažje najde voda nego v hribih. Ako je v zemlji plast laporja, tedaj tam ni mogoče dobiti vode. Svetujemo Vam, da sami najdete kako osebo v Vašem okolišu, ki ima medijske sposobnosti in zna s palico poiskati vodo. Studenški mojstri se sicer tudi pečajo z iskanjem vode, vendar pa ne tako uspešno. Ako želite geodeta, se obrnite na univerzo v Ljubljani.

Priposestevanje proti občinski mapi. — L. J. v Z. — Od staršev ste prevzeli posestvo in sicer tako, kakor so ga oni dolga leta hasnovali. Sedaj pa si je začel Vaš sosed lastiti kos zemlje, ki je po občinski mapi sicer res njegova last, a so Vaši starši ta kos preko 30 let hasnovali, ne da se bil sosed radi tega kaj pritoževal. — Ako so Vaši starši res preko 30 let hasnovali ta sporni kos zemlje in sicer javno, ne s silo in tudi ne na prošnjo,

tedaj so ga priposestvovali, ako so ga iz verjetnih razlogov smatrali za svojo last (torej ako niso bili nepošteni posestniki). Svojo pravico morate uveljaviti s tožbo, pri čemur lahko nastopata tudi starša kot prič. Ako nimate nobenih drugih dokazil, bo tožba riskantna, ker bo sosed najbrž dokazoval, da je zadevni kos zemlje hasnoval on. Vi boste pa težko dokazali, da ste dotični svet hasnovali javno, ko pravite, da nimate drugih prič razen staršev.

Plačilo odvetniških stroškov. — Isti. — Vprašate, ali si boste morali v slučaju gori omenjene tožbe sam plačati odvetnika. — Ako boste s tožbo prodrli, bode moral Vaše zastopniške stroške plačati nasprotnik. Seveda, ako jih Vaš odvetnik od nasprotnika ne bo mogel iztirjati, mu jih boste morali plačati sami.

Odpis zgradarine. J. š. v Z. L. — Kmet je pred tremi leti oddal eno sobo v najem. Najemnika je imel le eno leto in ga je pravilno odjavil pri davkariji, vzlic temu pa mora kmet od tedaj naprej plačevati zgradarino, čeprav bi je moral biti oproščen, ko biva v hiši sam in nima drugih dohodkov. Rad bi dosegel odpis zgradarine za nazaj in oprostitev za naprej. — Odpisa zgradarine žal ni mogoče doseči, ker niso podani pogoji, ki jih določa čl. 40 zakona o neposrednih davkih. Za naprej pa se mora pravočasno pritožiti proti vsakokratnemu plačilnemu nalogu o odmeri zgradarine z ugovorom, da je po čl. 32 t. 15 zakona o neposrednih davkih oproščen zgradarine. Izčrpa naj inštančno pot in po potrebi vloži tožbo na upravno sodišče.

Zgradarina od hiše nestalnega delavca. — F. E. v M. — Ste lastnik hišice v okoliškem rajonu trške občine ter 83 arov zemljišča ter se pritožujete, da Vam predpisujejo zgradarino, čeprav ste nestalni delavec. Vprašate, ali bi imela kaj uspeha tožba na upravno sodišče. — Postranski poklic le tedaj ne vpliva, če se kmetovalec bavi z njim le kdaj pa kdaj, zlasti po zimi, ko ni poljskega dela. Ker pa Vi sami pravite, da delate 6 do 11 ur dnevno v lesni industriji, da se delavstvo po potrebi sprejema in odpušča in na zimo navadno za več tednov nič ne dela, po našem mnenju ni izgleda na uspeh, ker delate precej več, kot bi po zakonu smeli, ako bi hoteli doseči oprostitev plačila zgradarine.

Gospodarska obvestila.

Celodnevni tečaj o zatiranju sadnih škodljivcev in bolezni ter o škropljenju sadnega drevja se vrši v ponedeljek, dne 15. marca t. l. na vinarski in sadjarski šoli v Mariboru. Tečaj je brezplačen, teoretičen in praktičen ter traja od 8.—12. in od 14.—18. ure.

Vrednost denarja: 1 napoleon 303, 1 zlata turška lira 344, 1 angleški funt 238, 1 ameriški dolar 43.55, 1 kanadski dolar 43.25, 1 nemška marka 14.50, 1 zlot 8.20, 1 avstrijski šiling 8, 1 belg 7.35, 1 pengö 8.70, 1 braziljski milreis 2.60, 1 egiptski funt 218, 1 urugvajski pezos 23, 1 argentinski pezos 13, 1 čilski pezos 1.30, 1 turška papirnata lira 43.30.

Tržna poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto 6. marca so pripeljali 116 komadov zaklanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 10—12 Din, slanina 12—13. Radi slabega vremena krme ni bilo. Kmetje so pripeljali 6 voz krompirja po 0.75—1.50, 46 vreč čebule 1—2. Česen 4—8, zelje 1 glava 0.50—4, kislo zelje 3, hren 7—8, radič 1, jabolke 4—8, hruške 5—6, suhe slive 7—9, celi orehi 7—8, luščeni 20—22. Pšenica 1.50, rž 1.25—1.50, ječmen 1.50, koruza 1—1.25, oves 0.75—1, proso 1.25—1.50, ajda 1, prosoeno pšeno 3.50—4, fižol 1.50—3. Smetana 8—10, mleko 1.50—2, sirovo maslo 20—22, čajno maslo 24—28, jajca 0.40—0.75. Prinesli so 84 kokoši po 18—25, 121 piščancev 25—60, 7 puranov 35—50, 5 domačih zajcev 10—20 Din.

Svinjski sejem v Mariboru. Na svinjski sejem 5. marca je bilo pripeljanih 251 svinj. Mladi prašički od 5 do 6 tednov stari 90—100 Din, 7—9 tednov stari 115 do 125 Din, 3—4 mesece stari 140—185 Din, 5—7 mesecev stari 220—300 Din, 8 do 10 mesecev stari 320—450 Din, 1 leto stari 770—845 Din, 1 kg žive teže 5—7 Din, 1 kg mrtve teže 8—10 Din. Prodanih je bilo 77 komadov.

Sejem v Kranju 1. marca. Cene živin so bile sledeče: voli 1. vrste 5.50 Din, 2. vrste 5 Din, 3. vrste 4.50 Din za 1 kg žive teže; telice 1. vrste 5.50, 2. vrste 5, 3. vrste 4.50; krave 1. vrste 5, 2. vrste 4.50, 3. vrste 3.75; teleta 1. vrste 7.50, 2. vrste 6.50; prašiči špeharji 8 Din, pršutarji 7.50 Din.